

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 5 sierpnia 2025 r.

Poz. 6006

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-II.4131.1.180.2025.7

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 29 lipca 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.)

orzekam

nieważność § 2 uchwały nr XIII/214/2025 Rady Miejskiej Leszna z dnia 26 czerwca 2025 r. w sprawie zmiany uchwały nr LXXIV/978/2024 Rady Miejskiej Leszna z dnia 21 marca 2024 r. w sprawie określania szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 26 czerwca 2025 r. Rada Miejska Leszna podjęła uchwałę nr XIII/214/2025 w sprawie zmiany uchwały nr LXXIV/978/2024 Rady Miejskiej Leszna z dnia 21 marca 2024 r. w sprawie określania szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania, dalej "uchwała zmieniająca".

Uchwałę podjęto na podstawie przepisów: "art. 18 ust. 2 pkt. 15, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1, art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 tj. z dnia 2024.10.03), art. 50 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 tj. z dnia 2024.08.26)".

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 1 lipca 2025 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Zgodnie z art. 50 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, ze zm.), dalej "ustawa o pomocy społecznej" rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

W myśl art. 50 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania mogą być przyznane w formie usług sąsiedzkich. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich należy do zadań własnych gminy, przy czym - inaczej niż w przypadku organizowania i świadczenia pozostałych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania (z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi) - zadanie to

nie ma charakteru obowiązkowego (art. 17 ust. 2 pkt 2a w związku z ust. 1 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej).

Rada gminy, w której zdecydowano się na organizację usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich, zobligowana jest unormować w drodze uchwały nie tylko kwestie wynikające z art. 50 ust. 6, ale także z art. 50 ust. 6b ustawy o pomocy społecznej, w myśl którego: "Rada gminy może postanowić o rozszerzeniu katalogu osób, o których mowa w ust. 1 i 2, o osoby, dla których wsparcie w postaci usług sąsiedzkich będzie miało charakter uzupełniający opiekę sprawowaną przez rodzinę, a także wspólnie niezamieszkującego małżonka, wstępnych i zstępnych".

Uchwała podejmowana na podstawie art. 60 ust. 6, ust. 6a i ust. 6b ustawy o pomocy społecznej stanowi akt prawa miejscowego. Zgodnie z art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.), dalej "Konstytucja RP", organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa miejscowego na podstawie i w granicach ustaw. Z kolei przepis art. 7 Konstytucji RP obliuguje organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa. Zasada praworządności wyrażona w art. 7 w związku z art. 94 Konstytucji RP wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Z istoty aktu prawa miejscowego wynika, że regulacje w nim zawarte winny również w sposób kompleksowy wypełniać delegację ustawową.

Z treści art. 50 ust. 6a ustawy o pomocy społecznej wynika, że rada gminy w przedmiotowej uchwale "określa szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług". Prawidłowe wypełnienie delegacji ustawowej w zakresie wymiaru usług sąsiedzkich polega na precyzyjnym wskazaniu konkretnej, dającej się ustalić lub obliczyć, wielkości tych usług (np. w postaci możliwej do przyznania osobom uprawnionym liczby godzin usług na dobę, miesiąc, itp). Wymiar usług sąsiedzkich może także zostać wskazany jako minimalny lub maksymalny.

Rada Miejska Leszna 21 marca 2024 r. przyjęła uchwałę nr LXXIV/978/2024 w sprawie określania szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze w formie usług sąsiedzkich i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania, dalej "uchwała zmieniana" (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z 2024 r. poz. 3479). W § 1 ust. 2 uchwały zmienianej przyjęto: "Określa się szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług". Z kolei w § 5 ust. 2 uchwały zmienianej uregulowano: "Usługi sąsiedzkie przyznaje się w wymiarze nieprzekraczającym 23 godzin w miesiącu".

Badaną uchwałą (uchwała zmieniająca), rada dokonała nowelizacji uchwały zmienianej polegającą na uchyleniu § 5 ust. 2 uchwały zmienianej (§ 2 uchwały zmieniającej).

Wskazana nowelizacja uchwały zmienianej została oceniona przez organ nadzoru jako nieprawidłowa. Skutkiem ww. nowelizacji jest bowiem powstanie luki prawodawczej polegającej na braku określenia w uchwale wymiaru usług sąsiedzkich, co stanowi istotne naruszenie art. 50 ust. 6a ustawy o pomocy społecznej. Nowelizacja doprowadziła również do niespójności, ponieważ z treści § 1 ust. 2 uchwały zmienianej wynika, iż uchwała określa między innymi wymiar usług sąsiedzkich, a w wyniku nowelizacji doszło do usunięcia postanowienia o wymiarze usług sąsiedzkich.

Przywołane naruszenie prawa organ nadzoru zakwalifikował jako istotne, gdyż z uchwały zmienianej usunięto obligatoryjny element, jakim jest określenie wymiaru usług sąsiedzkich.

Mając na uwadze powyższe, treść § 2 uchwały zmieniającej stanowi istotne naruszenie prawa, co jest niezgodne z art. 2 Konstytucji RP w związku z art. 50 ust. 6 i 6a ustawy o pomocy społecznej.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miejska Leszna

Prezydent Miasta Leszna